

Har Syddjurs Kommune fundet opskriften på vellykket borgerinddragelse?

Samskabelse og borgerinddragelse har i høj grad fundet vej ind i planlæggeres ordforråd i løbet af de sidste år. Der tales om demokratiske processer og dialog, men i virkeligheden er det en kunst at planlægge og udføre meningsfulde inddragelsesprocesser, hvor borgere og andre lokale aktører føler et medejerskab og får reel indflydelse. Den kunst har Syddjurs Kommune tilsyneladende mestret – men ikke uden udfordringer!

Af MSc i Human Geography, projektleder Steffi Brandt Gunnarson, Dansk Byplanlaboratorium
Fotos: Syddjurs Kommune

Rummet var fyldt af guldkonfetti og lyden af klapsalver, da Syddjurs Kommune blev udråbt som vinder af årets Byplanpris. Det skete i forbindelse med Byplanmødets festaften i Cirkusbygningen torsdag den 30. september. Da spændingen endelig blev udløst, og vinderens navn blev råbt i mikrofonen, vakte det en tydelig begejstring og stolthed hos dem, der var mødt op fra Syddjurs. Til at modtage prisen var både de frivillige og kommunen repræsenteret, hvilket afspejler den samarbejdsmodel, der har været medvirkende til, at netop Syddjurs kommune blev kåret som vinder af prisen. De lokale ildsjæle og frivillige har nemlig haft en enorm betydning for udviklingsprojektet "Ebeltoft i udvikling". Derfor mener juryen, at Syddjurs Kommune er et pragteksempel, som andre kommuner kan lære noget af.

Et kæmpe skulderklap

På scenen i Cirkusbygningen var det Camillia Rønne, formand for Ebeltoft Distriktråd, og Riber Hog Anthonen, formand for udvalget for plan, udvikling og kultur der tog imod prisen. Glæden og stoltheden var tydelig og de lagde ikke skjul på, at Byplanprisen betyder enormt meget for dem. For de frivillige ildsjæles repræsentant Camilla Rønne er det "*et kæmpe skulderklap at modtage byplanprisen*". De frivillige har mange drømme og ambitioner på byens vegne og bruger meget tid på det, som til dagligt måske "*kan virke lidt flygtigt, men som betyder helt vildt meget*". For Syddjurs Kommunes repræsentant Riber Hog Anthonen understreger Byplanprisen, at de strategiske mål, der er sat for Ebeltoft, virker i praksis.

Borgerinddragelsens paradoks

Som planmyndighed kan du ikke komme udenom at forholde dig til planloven og kravet om borgerinddragelse. For nogle er borgerinddragelse måske en helt naturlig del af planprocessen, som ikke må nedprioriteres, og som naturligvis skal gå langt udover minimumskravet. I andre sammenhænge kan det opfattes som en forhindring, der skal klares på den nemmeste og hurtigste måde. I sidstnævnte tilfælde er borgerinddragelsen mest af alt en formel legitimering af processen fremfor en åben demokratisk proces. På trods af forskellige visioner, motiver og intentioner for borgerinddragelse viser undersøgelser, at det er utroligt vanskeligt at skabe en proces, som både borgere og planmyndighed finder meningsfuld og demokratisk. Listen af årsager til, at det går galt, er

BYFORUM

– et rum for innovation

En central del af Syddjurs Kommunes arbejde med "Ebeltoft i udvikling" er BYFORUM, hvor blandt andet borgernes, investorer, foreningers og virksomheders perspektiver repræsenteres. Det beskrives som en 'platform for idé- og projektudvikling' og fungerer som 'byens samlende kreative legeplads'. Der afholdes BYFORUM ca. fire gange om året, og det er blandt andet her, koordineringsgruppen og arbejdsgrupperne har mulighed for at præsentere seneste nyt fra deres arbejde. Der er desuden mulighed for at dele idéer med mulige samarbejdspartnere, orientere om konkrete opgaver og projekter, eller deltage i fælles foredrag og lignende. Ambitionen er, at BYFORUM fungerer som et ubureaukratisk forum, der skaber ligeværdighed mellem alle typer aktører.

Langt hen ad vejen er det altså borgerne selv, der driver processen med deres idéer. Det hele bygger på en gennemtænkt model for samarbejde og organisering, hvor alle byens aktører er medtænkt.

lang og velkendt. I bund og grund drejer det sig ofte om borgere, der ikke føler sig hørt af deres politikere. Blandt de mange mislykkede eksempler lyser juryens ord om Syddjurs Kommune op som en succeshistorie om borgerinddragelse. Men hvordan har de formået at navigere udenom faldgruber og skabt et tilsyneladende succesfuldt samarbejde mellem kommunen og borgerne?

Borgerne kommer først

Hvis man dykker ned i Syddjurs Kommunes hjemmeside om "Ebeltoft i udvikling", står det klart, at borgerne og deres ønsker tages seriøst, når det kommer til byudvikling. Projektet, som har haft stor betydning for juryens beslutning om at give Byplanprisen til Syddjurs, bærer præg af et fokus på dialog med byens foreninger, erhvervsdrivende, turistattraktioner og borgere. Langt hen ad vejen er det altså borgerne selv, der driver processen med deres idéer. Det hele bygger på en gennemtænkt model for samarbejde og organisering, hvor alle byens aktører er medtænkt. Det hele lyder næsten for godt til at være sandt, men udvalgsformand Riber Hog Anthonson vurderer, at borgerinddragelsens store succes bunder i åbenhed og god kommunikation. Han understreger, at banen skal kridtes op fra start, så misforståelser mellem aktører undgås.

Arbejdet kræver handling

Til trods for åbenhed og kommunikation er det vanskeligt at undgå interessekonflikter og andre udfordringer i borgerinddragelse. Anne Marie Poulsen har været involveret i byens udvikling siden 2018 i kyststigruppen og jernbanegruppen og mener grundlæggende, at samarbejdet har fungeret godt – især mellem de forskellige arbejdsgrupper. Dog vurderer hun, at en del borgere falder fra løbende, og at det til sidst kun er de mest engagerede, der er tilbage. Derudover føler hun ikke, at der fra kommunens side er givet klart udtryk for, om de vil handle på arbejdsgruppernes idéer, hvilket har skuffet mange borgere. Hun håber dog på, at Byplanprisen kan give kommunen en ny anledning til at indtænke borgernes ønsker i en handleplan.

Hvordan får man borgerne med?

Det evige paradoks i borgerinddragelsen består. Det vil altid være en udfordring at forankre borgernes arbejde i det efterfølgende politiske arbejde på en synlig måde. Dermed ikke sagt, at Syddjurs ikke er på rette spor. Det er tydeligt, at kommunen vil noget godt med deres borgerinddragelse, og de har formået at skabe en unik samarbejdsmodel, som fungerer på rigtig mange punkter.

Ebeltofts fremtidige kystkultur

Kysten i Ebeltoft er en del af byens helt særlige karakter, men det stigende havvand truer med fremtidige stormfloder, der kan ødelægge den unikke kystkultur. Tidligere i år bevilgede Realdania derfor 1,5 millioner kr. til et projekt, der skal udvikle en klimarobust kystkultur i Ebeltoft. Projektet er en forlængelse af "Ebeltoft i udvikling", og det kommer selvfølgelig til at ske på baggrund af en borgerinvolverende proces. Bevillingen er en del af Realdanias indsats "Byerne og det stigende havvand", som har til formål at støtte pilotprojekter, der tænker byens generelle udvikling sammen med kystbeskyttelse.